

FORMY PRACY Z DZIEĆMI W PIERWSZYM PÓŁROCZU DRUGIEGO ROKU ŻYCIA

CZĘŚĆ II

- **Zabawy manualne dla dzieci w pierwszym półroczu drugiego roku życia**
 - **Zabawy naśladowczo-tematyczne dla dzieci w pierwszym półroczu drugiego roku życia**
 - **Zabawy twórcze dla dzieci w pierwszym półroczu drugiego roku życia**
 - **Zabawy wspierające rozwój mowy i myślenia dla dzieci w pierwszym półroczu drugiego roku życia**
-

Zabawy manualne

Malowanie, rysowanie, lepienie, mazanie w różnych masach plastycznych. Nie każde dziecko pokocha od pierwszego razu, bo każde jest inne. Malowanie palcami odciskanie dłoni, liści czy ziemniaczanych pieczętek to mnóstwo radości dla dziecka.

Rysowanie również można rozpoczynać bardzo wcześnie, dzięki grubym kredkom, im dziecko jednak starsze starajmy się pokazywać prawidłowy uchwyt kredki, aby nie utrwalił się zacisk pięści lub nieprawidłowo wygięty nadgarstek.

Dla maluszków najodpowiedniejsze będą miękkie świecówki lub pastele. Można je rozcierać paluszkami. Za pomocą kredek lub ołówków powstają pierwsze bazgroły, które następnie przeobrażą się w symbole. Należy zachwycać się nimi, bo wszyscy tak zaczynają!

Stemplowanie uwielbiają chyba wszystkie dzieci. Jest to zabawa prosta i nie wymagająca niezwykłych zdolności. Należy przygotować kartki, farbki (najlepiej rozrobić je w miseczkach z wodą) i przedmioty do stemplowania. Można również użyć gotowych stempli.

Dobre rady dla opiekunów:

-kartki do prac plastycznych powinny być duże, na początek minimum A4 (aby dziecko trafiło w pole); często zachętą dla dziecka są kartki kolorowe i w różnych rozmiarach

- Dobrym pomysłem jest założenie teczek na prace dziecka, a na rysunkach zapisywanie daty. To niezwykła pamiątka.

- Należy bawić się razem z dzieckiem. Nic tak nie zachęci dziecka jak współudział opiekunki w tworzeniu pierwszych prac.

Zabawy tematyczne

Zabawy tematyczne należą do najbardziej typowych zabaw dzieci w przełomie wieku żłobkowego i przedszkolnego. W czasie tych zabaw dziecko naśladuje czynności i odtwarza sytuacje zaobserwowane ze swojego otoczenia. Początkowo zabawy te są bardzo ubogie. Dziecko naśladuje pojedyncze czynności z życia codziennego, np. czytanie gazety, sposób siadania jednego z rodzica. Z czasem treść zabaw staje się bardziej złożona i dziecko odtwarza całe ciągi czynności, związanych z bardziej odległą i szerszą działalnością ludzi. Dzieci przyjmują i odgrywają role, stwarzają wymyśloną sytuację, bawią się na przykład „w dom”, „w szpital”, „w

lekarza” (dziecko odtwarza rolę lekarza, a lalka jest pacjentem). W zabawach tematycznych dziecko często w swoje działania włącza fikcję i wyobraźnię, wprowadzając osoby wyobrażone i czynności pozorne np. nalewa na niby herbatę do filiżanek. Zabawy te dotyczą pary lub grupy dzieci. Bawiący się potrafią także tworzyć wymyślonych towarzyszy zabawy. W przypadku zabawy zbiorowej następuje podział ról – jedno dziecko jest lekarzem, a inne są pacjentami.

Zabawy twórcze

Wszelkie zabawy w sortowanie, układanie według koloru lub kształtu nie tylko uczą ale i bawią dziecko, a także rozwijają jego twórcze zapędy. Zawsze należy nagrodzić dziecko oklaskami i pochwałą „Super! bardzo dobrze!”. To niezwykle motywuje i pokazuje dziecku, że pochwalasz i akceptujesz to co wykonało.

Zabawy wspierające rozwój mowy i myślenia

Mowa jest dźwiękowym porozumiewaniem się ludzi, uczymy się jej. Nauka rozpoczyna się od chwili przyjścia dziecka na świat, a im wcześniej zaczniemy stymulować jej rozwój tym więcej osiągniemy. Pierwsze lata życia stanowią fundament dla całego przyszłego funkcjonowania. Należy jednak pamiętać, aby nie przesadzić, gdyż nadmiar informacji i sztuczna stymulacja sprawia, że dziecko coraz mniej rozumie i szybko się nudzi. Dlatego tak ważne są różne oddziaływania, które my

dorośli możemy zaproponować dzieciom biorąc pod uwagę ich osobniczy rozwój.

Dziecko samodzielnie dochodzi do tego, jakie ruchy wykonywać, aby taki czy inny dźwięk uzyskać. Dlatego bawmy się z dzieckiem, w śpiewanie aaa, mruczenie mmmm, czasem przesadne mówienie ma-ma, la-la, (dziecko widzi, że do każdej głoski inaczej układamy usta, język), możemy mówić fa - fa jednocześnie trzymając dłoń dziecka przed naszymi ustami, (to pozwoli dziecku odczuć strumień powietrza podczas wymowy tych dźwięków), możemy mówić ba, pa i trzymać rączkę dziecka na naszej szyi na wysokości krtani lub na klatce piersiowej, (co pozwoli na odczucie drgań podczas wymowy tych dźwięków). Dobrym ćwiczeniem jest pokazywanie książeczki z obrazkami zwierząt, nazywanie ich i naśladujemy ich odgłosów, przez co usprawniamy aparat artykulacyjny dziecka i uwrażliwiamy je słuchowo. Przykładowo pokazujemy dziecku obrazek konia: to jest koń, koń – parska: parskanie wargami, koń rży: iha-ha-ha, koń stuka kopytami: kląskamy językiem; obrazek kota: to jest kot, kot mruczy: mmmm, kot miauczy: miau-miau, kot pije mleko: wykonujemy ruchy językiem od dołu do góry, kot oblizuje pyszczek po wypiciu mleka: oblizujemy wargi dookoła od lewej do prawej strony, kot oblizuje łapki: podnosimy język do góry. Inne przykłady: to jest pies, pies szczeka: hau-hau, to jest kura, kura gdacze: ko-ko-ko, to jest kogut, kogut pieje: kukurykuu, to jest ryba, ryba rusza pyszczkiem: naśladowanie ruchów pyszczka rybki – szerokie otwieranie ust i zamykanie itp. Należy pamiętać, aby używać wyrażen dźwiękonaśladowczych w stały sposób, czyli jeśli już naśladujemy dźwięk spadającego przedmiotu, używamy

wyrażenia np. „buch” i tak zawsze, kiedy ten dźwięk naśladujemy. Unikajmy, więc wymawiania przykładowo raz „buch”, innym razem „bęć”.

Podczas czynności dnia codziennego należy opowiadać dzieciom o otaczającym je świecie, o tym, co aktualnie robimy (jest to tak zwana „kąpiel słowna”). Uważajmy jednak, by nie „zagadać” dzieci; dajmy im posłuchać, odpowiedzieć robiąc przerwy w mówieniu. Mówmy do dziecka poprawną polszczyzną, starajmy się ograniczać mowę pieszczotliwą, używajmy krótkich komunikatów, ale pamiętajmy, aby zwracać się do dziecka zgodnie z ich wiekiem i doświadczeniami życiowymi, tak, aby nie stosować języka niezrozumiałego dla dzieci i dzieciom jeszcze na danym etapie rozwoju nieznanego (jakbyśmy cytowali encyklopedię lub słownik języka polskiego lub słowa z odległej przyszłości dzieci). Nie zapominajmy używać prawidłowych form zaimków osobowych, stosujmy w naszych wypowiedziach formę (ja) piję, jadę, myję, (on) pije, jedzie, myje, (oni) piją, jadą, myją. Mówienie przez dziecko o sobie w 3 osobie jest naturalnym etapem rozwoju mowy dziecka, który może się utrzymywać do około 3 roku życia. Po tym czasie powinna już pojawić się właściwa forma, czyli dziecko powinno zacząć mówić o sobie „ja”. Dlatego to niezwykle ważne, by miało styczność z poprawnym językiem. Używanie odpowiednich form ma sens także z psychologicznego punktu widzenia, ponieważ pomaga budować tożsamość i odrębność dziecka.

Bardzo ważną rolę spełnia czytanie dzieciom np. bajek, wierszy, rymowanek, opowiadań, historyjek. Czytanie jest

wskazane codziennie. Równie ważne znaczenie ma tworzenie opowiadań na podstawie ilustracji w książkach czy też własnymi słowami. Wybierajmy proste książki, w których jest dużo nieskomplikowanych obrazków. Pozwólmy dzieciom przewracać strony. Czytając czy opowiadając dzieciom bajkę, czy interpretując scenkę przedstawioną na obrazku starajmy się mówić prostymi, krótkimi zdaniami, używajmy wyrażeń dźwiękonaśladowczych (tu pamiętajmy, aby, nazywać przedmiot czy zwierzę i określić, jaki dźwięk wydaje np. kot miauczy „miau miau”, pies szczeka „hau hau”, wiertarka robi „wrr wrr. Nazywajmy osoby, części ciała, części twarzy, rzeczy, części, z których się składają, zwierzęta, kolory, kształty, zwracajmy uwagę, że czegoś jest mniej, a czegoś więcej, zwracajmy uwagę na różnice, stany emocjonalne, sytuacje, w jakich się osoba czy zwierzę znajduje. Czytając, stosujemy odpowiednią do treści intonację i modulację głosem, nadajmy czytalanemu czy też opowiadalnemu tekstowi – treść i charakter emocjonalny, jeśli tego wymaga. Zadawajmy dziecku na koniec proste pytania, np. „Gdzie kot?”, lub „Pokaż, gdzie kot? lub pokazując na kota „A co tu jest?”. Dziecko może odpowiedzieć „po swojemu”, a my mówimy: „Tak, to jest kot”, „kot” a więc zawsze powinniśmy podawać prawidłowy wzorzec wymowy. Pamiętajmy, że czytając dzieciom od najwcześniejszych lat, dajemy im szansę na usłyszenie nowych słów, zapamiętanie ich, i zrozumienie, a w przyszłości na ich przeczytanie i zapisanie.

Ciekawe są również zabawy słuchowe mające na celu kształtowanie słuchu fonematycznego, np. różnicowanie wybranych cech opozycyjnych. Przykładowo syczymy jak wąż –

„sssss” i mówimy dzieciom, że tak syczy wąż (możemy się wesprzeć obrazkiem węża), a po chwili bzyczymy jak osa lub mucha – „zzzzz” i mówimy, że taki dźwięk wydaje mucha lub osa (możemy się wesprzeć obrazkiem muchy lub osy), kolejno mówimy do dzieci, że teraz położymy przed nimi obrazki węża i muchy/osy i będziemy wydawać dźwięk jednego z nich, a zadaniem dzieci będzie wskazać obrazek tego zwierzęcia, którego dźwięk osoba dorosła wydała. Inne przykłady to pary opozycyjne:

- dzwonek: „dzdzd” i konik polny: „ccc”,
- burza: „rzzrzz” i szum drzew: „szszsz”,
- wiertarka: „dźdźdź” i odgłos pociągu: „czczcz”
- szum drzew: „szszsz” i syczący wąż: „ssss”,
- burza: „rzzrzz” i osa lub mucha: „zzzz”,
- odgłos pociągu: „czczcz” i konik polny: „cccc”,
- wiertarka: „dźdźdź” i dzwonek: „dzdzd”,
- odgłos wody z węża strażackiego: „śśś” i syczący wąż: „ssss”,
- zjeżdżanie: „żżż” i osa: „zzzz”,
- prośba o ciszę: „ććć” i konik polny: „ccc”,
- silnik łodzi: „dźdźdź” i dzwonek: „dzdzd”,
- szum drzew: „szszsz” i odgłos wody z węża strażackiego: „śśś”,
- burza: „rzzrzz” i zjeżdżanie: „żżż”,
- odgłos pociągu: „czczcz” i prośba o ciszę: „ććć”,
- wiertarka „dźdźdź” i silnik łodzi: „dźdźdź”,

- wiatr: „ffff” i motor: „www” ,
 - wbijanie gwoźdźca: „bbbb” i pęknięcie balona: „ppp” ,
 - płuwanie gardła: „gggg” i kapanie wody: „kkkk” ,
 - praca maszyny na budowie: „dddd” i kulek uderzających o siebie: „tttt” .
-

Źródła:

- Jaszczyszyn E.: Stymulowanie rozwoju psychomotorycznego i osobowości dziecka, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy Radom 2006
- <https://mojedziecikreatywnie.pl/2014/10/zabawy-dla-malych-dzieci/#more-43>
- <http://www.przedszkole116.waw.pl/kciklogopedy/2018-02-08-19-44-42>
- https://canpolbabies.com/pl_PL/4671-zabawy-plastyczne-dla-maluchow
- http://www.zlobkibydgoskie.lo.pl/formy_pracy.html